

միւսն մէջ սկսիլ և լմնցնել: Այս կարճ միջոցիս մէջ ժողովել կու տայ նաև բոլոր գանձերը գլխաւոր շտեմարաններու մէջ: Անքիսեայ տունը պէտք էր շատ մօտ ըլլալ Տրոյիոյ, որովհետև այս քիչ ատենին մէջ և պատերազմի միջոց է՝ նիսս շատ անգամ կ'երթայ կու գայ: Տասնութօրը օր պէտք եղաւ Սկիպիոնի մարդաթափ Կարթագինէն այրելու համար. նոյնպէս տասնըմէկ օր պէտք եղաւ Մուքուան այրելու որ մեծաւ մասամբ փայտաշէն էր. և այնպիսի ընդարձակ քաղաք մը առնելու համար շատ օրեր պէտք էին պաշարողներուն. Տրովադա մեծ քաղաք մըն էր. որովհետև Յոյնը որ հարիւր հազար զինուոր ունէին չհամարձակեցան երբէք զանիկայ չորս կողմէն պատել: Երբ էնիսս նոյն գիշերը կը գառնայ յիլիոն, կը տեսնայ որ

Նըստեալ փիւնիկ և Ոգիսեան այն անգութ
Ըջողոպուտն պահէին եւ զկապուտ.
Անոր ամենուտ իլիոնեան ածեալ գանձը...

« Միայն այս գործողութեանս համար տասնըհինգ օրէն աւելի պէտք էր, և յարձակմամբ առնուած քաղաքի մը շփոթութեան ժամանակը կարելի չէր հարստութիւնները շտեմարաններու մէջ դիզելով զուարճանալը:

Առ ուղեկիցս ընդ այդն անգրէն ես դարձայ:

« Այսպէս առաւօտեան ժամը մէկէն ինչուան չորս, որ է ըսել երեք ժամուան մէջ, էնիսս Տրովադա եղեր և ըրեր է այն ամեն պատերազմները զորոնք կը պատմէ. պաշտպանած է զզալատն Պրիամու, դարձեր է Տրոյա ՚ի խնդիր Կրեսայ, և գտեր է զքաղաք բոլորովին ընկճուած, պատերազմը դադրած, թշնամիները լեցուած, չէնքերը այրած մրկած և խանութները փակած: Պէտք չէ որ ասանկ քալէ դիւցազներ, գութիւնը, և Հոմերոս այսպէս չիքալեր իլիականին մէջ »:

Ի ԼՈՅՍՆ ԱՐԵԳԱԿԱՆ

Ահա գիշերս էանց, նշան եղել առաւօտուն.

Աստղըն պայծառ ծագեց, աւետաւոր երեկ լուսոյն.

Խաւարն հերքեցաւ ու ցնծացաւ աշխարհքս ամեն,
Երեսեկ ետուն միմեանց՝ որ արժանի եղեն լուսոյն:

Ձինչ որ ի բանդ կային եւ ի խաւար ի խոր զնդան՝

Նայ լոյս ծագեց նոցա յարեգականն ի մեծ լուսոյն.

Երկիրս էր սառն ու պաղ ու ցուրտ ձմեռն հողմային,

Ահա եղել գարուն յարեգականն ի մեծ լուսոյն:

Երկիր կենդանացաւ ու լեռն ու դաշտ կանանչ բուսան,

Ծաղիկ բերին ծառերն յարեգականն ի մեծ լուսոյն.

Ծաղկունքն զարդարին ազգի ազգի գոյնզգոյնով,

Փռի վարդըն կարմիր յարեգականն ի մեծ լուսոյն:

Ակունքս յորդորին ու ցնծալով յառաջ խաղան,

Գետերս ոլոր կապին յարեգականն ի մեծ լուսոյն.

Ձինչ որ կայ արարած՝ անհոգի մեռած կային ,
Ահա կենդանացան յարեգականն ի մեծ լուսոյն :

Է՛ր չէք ի զարմանալ, ու կամ հարցով լինել բանիս ,
Վասն այս արեգականս ու իր պայծառ լցեալ լուսոյն .
Այս նոր ծագեց մեզ լոյս քան զարեգակն ու այլ պայծառ ,
Ձինչ լուսաւորք կային՝ ծառայ կոչին այն մեծ լուսոյն :

Ի լուսոյն ի սկզբանէ լի լուսով շառաւել ծագեց ,
Լոյս ի լուսոյ ծնաւ յարեգականն ի մեծ լուսոյն :
Այս լոյսս ի յայն լուսոյն՝ որ ինքն է տէր ամեն լուսոյն ,
Ու թագաւոր կոչի , և ամենուն լոյսն ի յիր լուսոյն :

Երկնից կամարն եղել ի զարմանալ արեգականն ,
Ձի չէր տեսեալ հանց լոյս կամ արեգակն ի յայն լուսոյն .
Երկիրս ցնծացաւ մեծ աւետեօք ուրախացան ,
Թէ անմուտ ծագեց մեզ լոյս ու արեգակն ի յայն լուսոյն :

Ոմանք են անհոգի աչերով կուր եւ անյիմայ ,
Որ չեն ի հաւատալ արեգականն ու իր լուսոյն .
Խաւար կենօք կենան ու զմբաղին յերազ քնոյ ,
Չունին մասըն լուսոյ յարեգականն ի մեծ լուսոյն :

Ես չեմ ի հաւատալ այն սուտ հոգւոյն թէ ինքըն լոյս՝
Որ չունի շառաւել յարեգական ի մեծ լուսոյն :
Ես կոստանդին գրեցի կու փափագիմ ի յայն լուսոյն՝
Որ ես լուսաւորիմ յարեգականն ի մեծ լուսոյն :

Կոստանդին Երզնկացի հեղինակն՝ երգոյս վերնագիրը դրած է « Բանք յաղագս արեգականն արդարութեան , որ և ծագեաց ՚ի Հօրէ միածին որդին Քրիստոս , զոր առակօք խօսի » :

Մարկոս Արքեպիսկոպիտ միսիքայական
քոչորն որ դեռ կայսր չեղած կը գրէ
Տորկոչատոսի իր քարեկամին .

Մարկոս կայսերութեան պաշտօնեայ
առ Տորկուատոս Հռոմայեցի ողջոյն :
Չախորդ բախտին դէմ արիութիւն կը
բաղձամ քեզի : Իրեք ամիս առաջ մէկ
թուղթդ առի , որ կարդալէն չգաղթե-
ցայ , ու չկրցայ ինչուան հիմայ պա-
տասխանը գրել սրտիս ցաւէն . այնչափ
տրտմեր էի քու տրտմութեանդ հա-
մար , ու այնչափ սիրտս կսկիծի մէջ էր

քաշած ֆրասներուդ համար . դուն կու-
լաս , իմ աղիքս կը կտորտի : Գիտեմ
որ՝ որչափ տարբերութիւն ունի շուքը
ծառէն ու երազը ճշմարտութենէն , այն-
չափ տարբեր է ուրիշի քաշածը տես-
նելը՝ անձամբ քաշելէն . բայց սրտանց
բարեկամներու մէջ վիշտը հասարա-
կաց է , երկուքը մէկտեղ կը քաշեն . ա-
նոր համար ձախորդութիւնը աս աղէկ
բանը ունի որ սրտանց բարեկամները
կը ճանչցնէ :

Թղթէդ իմացայ որ պսոբուեր ես
Հռոմայէն , կապեր բանտը դրեր են ըզ-